

Helseutvalget
FOR BEDRE HOMOHELSE

ÅRSRAPPORT

08

TIL ÅRSMELDINGA 2008.

Året 2008 var eit år med mykje jobbing rundt korleis Helseutvalget skulle klare å arbeide for best mogleg homohelse. Etter 25 år som eit underutval i LLH, var tida moden for å diskutere korleis organiseringa skulle vere i framtida. Styret i Helseutvalget ynskte at prosessen skulle vere breiast mogleg og inviterte friviljuge, tilsette og styremedlemer i Helseutvalget til å delta i diskusjonane. Vi deltok på Landsmøtet og Landsstyremøte i LLH, Landsstyremøte i Skeiv Ungdom og inviterte vidare alle i LLH som ynskte det å kome med innspel på prosessen. Diskusjonane var gode og vi trur at alle som ynskte det kom til orde og vart lytta til.

Resultatet vart at styret på møte seinhausten 2008 vedtok å verte sjølvstendig. Nokon kalla det ein skilsmisse, Rolf Angeltvedt omtalte det betre som «å flytte heimefra».

Hovudfokuset til Helseutvalget vil vere det samme framover som sjølvstendig organsisasjon: Korleis og på kva måte skal vi bruke våre ressurser til å skape best mogleg homohelse? Dette arbeidet vil ikkje Helseutvalget på nokon måte klare å gjere aleine. Som tidlegare år, vil vi vere avhengige av både innspel og samarbeid med ulike aktører innan homokulturen for å få dette til. Likevel har vi trua på at arbeidet vert betre av å kunne reindyrke vår profil som ein helseaktør og ikkje som ein del av det homopolitiske arbeidet.

Dette var og min siste periode som styreleiar i Helseutvalget. Eg gir stafettpinnen vidare til Unni Idland som eg er overtydd om vil gjere ein svært god jobb som styreleiar i det nye og sjølvstendige Helseutvalget – sammen for bedre homohelse.

Tore Holte Follestad

INNHold

TIL ÅRSMELDINGA 2008.....	2
STYRENDE ORGANER I HELSEUTVALGET	4
LIKESTILLING	4
ORGANISASJONEN	
HELSEUTVALGET FOR BEDRE HOMOHELSE	4
OMORGANISERING.....	7
EVALUERING	7
NY STRATEGIPLAN.....	7
KRAV TIL FAGLIGHET – KVALITETSSIKRING	
AV HELSEUTVALGETS ARBEID	8
SKOLERING	8
EVALUERING AV TILTAK.....	8
INDIVIDUELL SAMTALE OG VEILEDNING	8
GRUPPE- OG SEMINARVIRKSOMHET	8
KUNNSKAPSFORMIDLING OG PUBLIKASJONER	15
GAY KIDS	15
HVA SKJER NÅ – EN HELSE- OG HIVFOREBYGGENDE WEBSITE FOR HIVPOSITIVE MSM	15
SIKRERE SEX KALENDER – BAREBACK NO/BEARBACK YES	15
UNDERVISNINGSPAKKE I HOMOHELSE	
FOR SYKEPLEIESTUDENTER	15
SIKRERE SEX FOR KSK	16
PÅGÅENDE FORSKNINGSPROSJEKT	16
EKSTERN UNDERVISNING OG FORELESNINGER	16
OPPDATERING OG NYTRYKK AV INFOFOLDERE.....	18
NYHETSBREV	18
YOULUBE.....	18
MØTER/PRESENTASJONER SAMT SEMINARER/KONFERANSER	
HELSEUTVALGET HAR DELTATT PÅ.....	18
DELTAKELSE I UTVALG OG REFERANSEGRUPPER.....	20
MILJØARBEID – EKSKLUSIVE GRUPPER	20
HELSEUTVALGET I MEDIA	22
NETTMØTER.....	22

GAY & LESBIAN HEALTH NORWAY

Skippergt 23, 0154 Oslo tlf: +47 23 35 72 00 post@helseutvalget.no

WWW.HELSEUTVALGET.NO

STYRENDE ORGANER I HELSEUTVALGET

Styret er Helseutvalgets øverste organ. Det bestod frem til desember 2008 av 12 representanter og fem vararepresentanter valgt av bl.a. LLH og Skeiv Ungdom i tillegg til uavhengige representanter jf. vedtekter. Etter styremøte 29. november 2008 ble vedtektene endret og antall medlemmer redusert til syv medlemmer og tre vararepresentanter. Valget av nye representanter fant sted 17. januar 2009 samtidig som organisasjonsformen ble endret til stiftelse, og ble politisk uavhengig av LLH og Skeiv Ungdom. Styret/AU avholdt 12 møter i løpet av 2008.

STYREREPRÆSENTANTER VED UTGANGEN AV ÅRET:

Tore Holte Follestad, styreleder	LLH-Landsstyret AU
Cathrine Idsøe	LLH-Landsstyret AU
Hanne Børke	LLH-Landsstyret AU
Espen Ophaug	LLH-Landsstyret AU
Anne Marie Dyrud	LLH Oslo og Akershus AU
Kim Fangen	Ansattes representant AU
Ville Apelsest	Skeiv Ungdom AU
Kristen Vegge	Uavhengig AU
Unni Idland	Uavhengig i styret
Håkon Haugli	Uavhengig i styret
Per Avseth	Uavhengig i styret
Hanne Lyseth	Uavhengig i styret
Jon Anders Halvorsen	Vara
Tonje Brox	Vara
Hanne Tangenes	Vara
Christoffer Grønstad	Skeiv Ungdom vara

ANSATTE I HELSEUTVALGET VED UTGANGEN AV 2008:

Rolf Martin Angeltvedt, faglig/adm. leder 100%
Bera Ulstein Moseng, nestleder/seniorrådgiver 100%
Kim Fangen, prosjektleder 100%
Walter Heidkamp, prosjektleder 100%
fra 1. april 2008 (vikariat for Jan Roar M.)
Øystein Haugerud, prosjektmedarbeider
100% fra 1. desember 2008 (vikariat for Therese M.)
David Ashby, administrasjonskonsulent 40 % fra 1. mai 2008

PERMISJON

Therese Mostrøm (prosjektleder), 100% fra 1. september
– 1. november 2008 (barslpermisjon fra 5. nov.)
Jan Roar Mietinen (prosjektleder), 100% studiepermisjon
hele året bortsett fra juni og juli (studiepermisjon)

LIKESTILLING

Kjønnsmessig fordeling blant ansatte i Helseutvalget ved utgangen av 2008

	Menn	Kvinner
Antall	5 (1)*	1 (1)
Prosent	75	25
Fordeling etter stillingsbrøk	81,5	18,5

(*) i parentes har permisjon

Kjønnsmessig fordeling blant styrerepresentantene i Helseutvalget ved utgangen av 2008

	Menn	Kvinner
Antall	8	8
Prosent	50	50

Kvinneandelen blant de ansatte har økt i året som har gått. Det har også andelen kvinner som deltar på Helseutvalgets ulike helsefremmende og helseforebyggende tiltak. Kvinner utgjør i dag en tredjedel av de som benytter Helseutvalgets ulike tilbud. Nytt i 2008 er at Helseutvalget, etter å ha fått klarsignal fra Helsedirektoratet, nå deler ut kondomer og glid til kvinner på lik linje med menn. Også nytt av året er at Helseutvalget nå distribuerer slikkelapper til kvinner. Fremdeles er det liten politisk vilje til å finansiere helsefremmende og helseforebyggende tiltak rettet mot kvinner som har sex med kvinner – dette til tross for at forskningsbasert kunnskap dokumenterer at målgruppen strever like mye med helseproblemer som menn som har sex med menn. Dette gjelder også antakeligvis for den seksuelle helsen. Et lyspunkt i 2008 var at Helsedirektoratet finansierte en sikrere sex-folder som omhandler sex mellom kvinner.

ORGANISASJONEN HELSEUTVALGET FOR BEDRE HOMOHELSE

Helseutvalget for bedre homohelse er en organisasjon skal drive helsefremmende og forebyggende arbeid mot kvinner som har sex med kvinner og menn som har sex med menn. For å kunne utvikle gode strategier er det nødvendig med forskningsbasert kunnskap om homohelse. Helseutvalget er et ledende kompetansesenter i homohelse og skal arbeide aktivt for å generere forskningsbasert kunnskap om sammekjønnsseksuelles livssituasjon og helse – enten på egenhånd eller i samarbeid med andre samarbeidspartnere innen forebygging og forskning. Helseutvalgets tilbud er landsdekkende.

Helseutvalget for homofile har helt siden 1983 hatt en nøkkelrolle i det hiv-forebyggende arbeidet overfor menn som sex med menn. I løpet av sin 25 år lange historie har HU utviklet seg fra å være en ren hiv-forebyggende organisasjon til å være et bredt anlagt helseforebyggende tiltak som har både menn som har sex med menn og kvinner som har sex med kvinner som sine målgrupper. Helseutvalget er en politisk uavhengig og livssynsnøytral organisasjon og er et lavterskeltilbud for lesbiske/bifile/homofile som har behov for samtale eller veiledning. Organisasjonen tilbyr også spesialdesignede grupper og seminarer for målgruppen. Helseutvalget er en viktig kunnskapsleverandør til helsevesenet, politikktutformere, helsebyråkrater og de homopolitiske interesseorganisasjonene i Norge. Organisasjonen utvikler og formidler forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, samt avholder kurs og konferanser for det helsefaglige og politiske praksisfeltet.

Frivillige deltar på mange nivåer av Helseutvalgets virksomhet, fra styrende organer til prosjektarbeid. For å sikre størst mulig bredde i det helseforebyggende arbeidet, legges det vekt på å engasjere frivillige med ulik alder, kjønn, kompetanse, erfaringsbakgrunn og hiv-status. Helseutvalget organiserte ca. 90 frivillige i 2008.

2008

ET ÅR I VEKST OG FAGLIG UTVIKLING

OMORGANISERING

I 2008 vedtok Helseutvalgets styre å foreta en organisasjons- gjennomgang med sikte på å styrke kvaliteten på organisasjonens helsefremmende og forebyggende arbeid. Det var styret i Helseutvalget som initierte prosessen, men omorganiseringen har skjedd i samråd med Skeiv Ungdom og LLH (Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner). Alle berørte parter, inklusive myndighetene, har hatt mulighet til å komme med utspill under omorganiseringen.

Et samlet styre fattet et vedtak i styremøtet den 29. november om at den formelle tilknytningen til LLH og Skeiv Ungdom skulle opphøre. Det ligger ingen dramatikk i dette vedtaket, og Helseutvalget ser frem til et godt samarbeid med LLH og Skeiv Ungdom i årene fremover. For Helseutvalgets del betyr omorganiseringen en styrking og tydeliggjøring av organisasjonens helsefaglige og helseforebyggende profil. Helseutvalget er en politisk uavhengig og livssynsnøytral organisasjon, hvis helsefremmende og forebyggende arbeid er fundamentert i erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Evaluering

EVALUERING

2008 var et merkeår i betydningen at HivNorges og Helseutvalgets hivforebyggende virksomhet ble gjenstand for en omfattende evaluering i anledning helsemyndighetens arbeid med utviklingen av den nye strategiplanen for hiv (2009–2014). Evalueringsarbeidet ble utført av Agenda Utredning og Utvikling AS og Econ Consult AS. Evalueringen, som fant sted i tidsrommet januar til juni 2008, var en arbeids- og tidskrevende prosess. Agendas og Econs evaluering gir meget gode tilbakemeldinger på kvaliteten og effektiviteten i Helseutvalgets hivforebyggende arbeid.

Helseutvalget var også gjenstand for evaluering i anledning Socialstyrelsens vurdering av det hivforebyggende arbeidet i Sverige. Evalueringsfirmaet valgte å anlegge en kontekstualiserende evalueringsmetode. RFSLs (Riksförbundet för sexuell likaberättigande) virksomhet ble således sammenliknet med arbeidsmetodene til STOP AIDS i Danmark og Helseutvalget i Norge. I denne evalueringen får Helseutvalget svært bra tilbakemeldinger for kvaliteten på sitt hivforebyggende arbeid. Rapporten fra FBA Holding AB viser blant annet til Helseutvalgets organisasjonsform, som er godt forankret i det helsefaglige, og spesielt får Helseutvalget skryt for sin tydelige målstyring og den sterke forskningstilknytting organisasjonen har i det hivforebyggende arbeidet.

NY STRATEGIPLAN

Faglig innspill til den nye strategiplan for hiv (2009–2014) Helsemyndighetenes nye strategiplan for hiv (2009–2014) er per i dag ikke ferdigstilt. Som hiv-forebyggende organisasjon har Helseutvalget i 2008 gitt faglige innspill i denne prosessen. Helseutvalgets hovedansvar har vært å formidle overfor myndighetene viktigheten av at den nye strategiplanen gjenspeiler den dramatiske endring i epidemiens epidemiologiske karakter som har funnet sted de siste årene; et faktum som fordrer en omorganisering av ressursene og metodikken i det norske hivforebyggende arbeidet.

Ifølge epidemiologer, er det msm-gruppen som dominerer hiv-epidemiens annen fase i Europa og Nord-Amerika. Hiv-prevalensen blant andre risikogrupper har flatet ut eller stagnert, og har aldri blitt en reell problemstilling i den heterofile majoritetsbefolkningen. Ved siden av kvinner og menn med innvandrerbakgrunn peker msm seg ut som de to strategiske satsningsområdene i det hiv-forebyggende arbeidet i Norge på begynnelsen av 2000-tallet.

Hovedutfordring for det hiv-forebyggende arbeidet på 2000-tallet er at strategier og hiv-forebyggende tiltak tilpasses denne nye epidemiologiske vendingen. En vellykket strategi fordrer en spissing av tiltak i henhold til den statistiske spredningen: kategorier som er underrepresentert eller fraværende i hiv-statistikken bør underprioriteres – mens de grupper som er overrepresentert må få sitt rettmessige fokus. Hiv blir ofte fremstilt som en rettferdig sykdom i betydningen at alle nordmenn har den samme sannsynlighet for å bli å bli smittet av viruset, uavhengig av variabler som kjønn, alder, seksuell orientering, etnisk bakgrunn etc. Epidemiologiske data viser imidlertid at hiv er et hegemonisk virus – det rammer tungt kvinner og menn uavhengig av seksuell orientering i ikke-vestlige lavinntkomstland, mens den heterofile majoritetsbefolkningen i vestlige land aldri har og antakeligvis aldri vil utgjøre en risikogruppe for hiv. Det er per i dag marginaliserte befolkningsminoriteter som heterofile med innvandrerbakgrunn og menn som har sex med menn som dominerer hiv-statistikken i Norge. Msm representerer mer enn 50 prosent av de nysmittede (når det kontrolleres for smittet i utlandet eller ikke). Samtidig disponerer det helse- og hiv-forebyggende arbeidet i Norge for denne gruppen et sted mellom 20 og 25 prosent av midlene (Econ). Sett på bakgrunn av at msm har dominert hiv-statistikken siden 1980- tallet og at andelen hiv-smittede msm er blitt fordoblet siden 2003, er det viktig med en tydeligere satsing på hiv-forebyggende arbeid for denne målgruppen.

Helseutvalget har samarbeidet tett med norske helsemyndigheter gjennom hele hiv-epidemien her i Norge og håper at den nye strategiplanen for hiv (2009–2014) ser betydningen av å øke volumet på det hiv-forebyggende arbeidet blant msm i årene som kommer. Helseutvalgets virksomhet finansieres i all hovedsak av norske helsemyndigheter. I 2008 var den finansielle støtten til arbeidet i Helseutvalget fremdeles på et 1994-nivå.

KRAV TIL FAGLIGHET – KVALITETSSIKRING AV HELSEUTVALGETS ARBEID

HU skal arbeide helsefremmende og helseforebyggende ved å gjøre ksk og msm bedre i stand til å håndtere egne liv. Målgruppen er både kvinner og menn, og vi arbeider med alle helseområder der ksk og msm er overrepresentert. HUs arbeid er likemannsbasert samtidig som alle våre tiltak er utarbeidet i samarbeid med og kvalitetssikret av ansatte som er forskere med homohelsekompetanse. Målet er å systematisere og kvalitetssikre tilbudet slik at alle som henvender seg til oss, skal bli møtt og ivaretatt på en profesjonell og tilfredsstillende måte. Dette innbefatter skulering av frivillige, etablering av gode rutiner i alt fra mottak til dokumentasjon og evaluering, og profesjonell veiledning.

SKULERING

I 2008 gjennomførte Helseutvalget en skuleringshelg for alle Helseutvalgets frivillige som hadde ønske og anledning til å delta. Det ble dessuten gjennomført fire skuleringer av hivpositive gruppeledere (ved Lasse Hamre fra kunnskaps- og kommunikasjonsbyrået k, spesialist i psykiatri Reidar Kjær og rådgiver Claus Jervell ved Likestillings- og diskrimineringsombudet), egen skulering av seks frivillige til det hivpositive Buddyprosjektet, tre skuleringer av frivillige til YouChat-prosjektet (samtaleteknikk og E-dialog 24 kurs) og én skulering av frivillige til Late Bloomers-seminaret for kvinner. Det ble avholdt en helgesamling for Helseutvalgets frivillige hvor temaer som behov, forventninger og samhandling sto sentralt. Mange av de frivillige ble stimulert med felles middag eller teaterforestillinger etter prosjektslutt. Frivillige ble også invitert til fagottkonsert under Skeive dager sommeren 2008. Høsten 2008 tilbød Helseutvalget eierne av og ansatte på de to saunaene i Oslo et skuleringskurs med fokus på sikrere sex, utfordringer ved sauna som gråsonerearena. My Friend deltok, og Helseutvalget tar sikte på å avholde et liknende for Club Hercules i 2009. Helseutvalget deltok med frivillige og holdt foredrag med fokus på skjevfordeling på skuleringskonferansen til Rosakompetanse for tillitsvalgte i LLH og Skeiv ungdom.

EVALUERING AV TILTAK

Alle tiltakene i 2008 er blitt evaluert med utgangspunkt i validerte evalueringsmål. Hensikten med å evalueringen er å generere data som kan ligge til grunn for utvikling og forbedring av det eksisterende tilbudet vårt. Til sammen svarte 61 prosent (N = 203) av deltakerne på Helseutvalgets gruppe-/seminarvirksomhet i 2008 på det elektroniske spørreskjemaet. 65 prosent av deltakerne var menn, 34 prosent kvinner og 1 prosent oppga annet som kjønnsidentitet. Kvinnedeltakelsen har økt noe siden 2007. Modus for alder er 35 år til 49 år (den høyeste frekvensen i fordelingen). 14 prosent er 15 år til 24 år, og 26 prosent 25 år til 34 år.

5 prosent av deltakerne hadde innvandrerbakgrunn (2 prosent ikke-vestlig). 64 prosent av deltakerne kommer fra Østlandet (50

prosent fra Oslo og omegn), 21 prosent fra Vestlandet, 9 prosent fra Nord-Norge, 5 prosent fra Agder/Rogaland og 2 prosent fra Trøndelag. 17 prosent av deltakerne kommer fra tettsteder med mindre enn 20 000 innbyggere eller sprettbebygde strøk. Med unntak for Agder/Rogaland og Trøndelag dokumenterer HUs evalueringsdata at vi har en god landsdekkende profil. Underrepresentativitet i noen utvalgte fylker skyldes manglende finansiering – vi har ikke ressurser nok til å dekke hele landet med kurs og seminarer på årlig basis. Derfor er vi tvunget til å «rullere» tilbudet.

En hovedkonklusjon i evalueringen av Helseutvalgets tiltak er at majoriteten brukere er meget godt fornøyd med gruppe-/seminarvirksomheten vår i 2008. Dette gjelder Helseutvalget som arrangør, men også det faglige innholdet i de ulike hiv-, rus- og psykisk helseforebyggende tiltakene. Spesielt gledelig er det at en stor andel rapporterer om at de etter å ha deltatt på seminarer/gruppene, har fått en større evne til å håndtere vanskelige sider ved det å leve sammekjønnsseksuelle liv.

7 prosent av deltakerne svarte eksempelvis at de hadde et høyt/meget høyt alkoholforbruk og 19 prosent svarte at de ønsket å drikke mindre. 14 prosent av deltakerne svarte at deltakelse på Helseutvalgets tiltak hadde det gjort lettere å drikke mindre alkohol. 13 prosent av deltakerne svarte at de brukte narkotiske midler og 11 prosent svarte at de ønsket å ruse seg mindre på narkotiske stoffer. 10 prosent av deltakerne svarte at deltakelse på Helseutvalgets tiltak hadde det gjort lettere å ikke ruse seg på narkotiske stoffer.

Flere har rapportert eksempelvis om å ha fått bedre selvbilder (61 prosent), om å ha blitt mer åpne (61 prosent) eller om det å ha blitt sikrere på sin egen seksuelle identitet (60 prosent). Mange svarer at de også finner det lettere å håndtere sikrere sex (50 prosent) og det å mestre egne valg etter å ha deltatt på Helseutvalgets tiltak. 73 prosent svarte at de var meget godt/svært godt fornøyd med HUs tilbud og 83 prosent kunne tenke seg å delta på et liknende helseforebyggende seminar/gruppe i regi av HU i fremtiden.

INDIVIDUELL SAMTALE OG VEILEDNING

Helseutvalget opplever en økende tendens til at ksk og msm på eget initiativ tar kontakt per e-post, telefon og personlig oppmøte. Vanlige samtaletemaer er hivstatus, risiko for hivsmitte/seksuelt overførbare infeksjoner (soi), sikrere sex, psykiske plager og temaer knyttet til skam, åpenhet, identitet samt alkohol- og narkotikaproblematikk. Samtalene medvirker til bevisstgjøring omkring eventuell risikoforferd, men kan også gi bekreftelse på «riktige valg» mht. rus, hiv/soi og identitet. I 2008 gjennomførte Helseutvalget mer enn 400 veiledningssamtaler.

GRUPPE- OG SEMINARVIRKSOMHET

Kjernevirksomheten i Helseutvalget er grupper og seminarer. Organisasjonen har gode erfaringer med å bruke samtalegrupper som helsefremmende og helseforebyggende virkemiddel. Evaluering av våre tiltak viser at gruppediskusjon med erfaringsutveksling er velegnet til å påvirke normer, bygge nettverk og styrke åpenhet og identitet, samt å øke bevissthet rundt egne valg mht. helse, rus og sikrere sex. Disse styrte gruppesamtalene med fokus på livssituasjons- og helseproblematikk har ringvirkninger langt ut over de 300 – 500 årlige deltakere på Helseutvalgets ulike tiltak. Ni av ti svarer at de vil anbefale venner og bekjente å delta på et liknende seminar, og Helseutvalgets anbefalinger og metoder er noe deltakerne

A man with short brown hair and sunglasses, wearing a white t-shirt and dark trousers, stands in a paved plaza. He is holding a large, dense arch of blue balloons that frames him. He is also holding two small blue balloons in his hands. In the background, there are trees, a blue tent, and a building under a clear sky.

HELSEUTVALGETS VIRKSOMHET 2008

tar med hjem og diskuterer med andre sammekjønnsseksuelle kvinner og menn. På denne måten blir Helseutvalgets råd om sikrere håndtering av kjærlighet, sex, rusproblematikk og helse spredt i de sammekjønnsseksuelle miljøene rundt om i Norge. I 2008 ble det gjennomført 12 grupper og seminarer med til sammen om lag 214 deltakere i regi Helseutvalget. Dette er noe lavere enn i 2007. For hivpositive ble det avholdt ett seminar, samt en fjelltur til Rondablikk i samarbeid med Aksept. Det ble også etablert en kondompakkegruppe bestående av 22 hivpositive, som samles til månedlige samtaler og pakking av infopakker med kondomer og glid. Denne kondompakkegruppen fortsetter i 2009. Til sammen deltok mer enn 70 hivpositive på tiltak i regi av Helseutvalget i 2008. I tillegg til seminarer og grupper for hivpositive arrangerte Helseutvalget ni tiltak for spesielt sårbare grupper i den sammekjønnsseksuelle befolkningen: unge msm/ksk og kvinner og menn som har begynt å leve sammekjønnsseksuelt sent i livet. Det ble gjennomført to samtalegrupper for Late Bloomers-menn, begge gikk over åtte uker (til sammen 18 deltakere) i 2008. Helseutvalget gjennomfører en langtidsgruppe med fokus på selvutvikling for ksk og msm (til sammen 10 deltakere). For unge msm ble det avholdt fem gutter+gutter-grupper med til sammen 29 deltakere rundt om i Norge (Kristiansand, Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo). Ytterligere én gruppe var planlagt på Lillehammer, men ble avlyst pga. for dårlig oppslutning. Helseutvalget var også til stede på Jafnadr, Skeiv Ungdoms sommerfestival i Trøndelag. Der ble det gjennomført seks samtalegrupper jenter og gutter (til sammen ca. 40 deltakere).

Et nytt tiltak høsten 2008 var YouChat – hvor unge ansatte og frivillige samtaler med unge ksk/msm én gang i uken på nettet. Chatterne får tilbud om å delta på grupper bestående av andre youchattere i distriktet der de bor. Høsten 2008 tok om lag 700 chattere kontakt, hvorav om lag 250 chattesamtaler ble gjennomført. Av de vi hadde chattesamtaler med, var syv av ti under 19 år, og to av ti under 15 år. (55 prosent gutter og 45 prosent jenter). Det er Helseutvalgets målsetting å gjennomføre YouChat-grupper rundt om i Norge hvor deltakerne er rekruttert fra YouChat som chattekanal i 2009.

Det var planlagt tre helgeseminarer med bakgrunn i det rusforebyggende konseptet Livsstil og homoliv. Ett ble avholdt med Late Bloomers-kvinner ved Hurdalssjøen (til sammen 30 deltakere), ett liknende med hivpositive deltakere (til sammen 30 deltakere), i tillegg skulle vi etter planen gjennomføre et Livsstil og homoliv-seminar på Vestlandet den første helgen i desember 2008. På dette tiltaket innførte Helseutvalget for første gang egenandel. Muligens var det en kombinasjon av egenandel og julebordsesongen som gjorde rekrutteringen til Stordseminaret vanskelig. Det ble utsatt til 7. mars 2009. Det deltok til sammen 39 kvinner og menn fra Stavanger-, Haugesund-, Stord- og Bergens-regionen på dette russeminaret. Helseutvalget avholdt i 2008 i samarbeid med spesialist i allmenntilleggsmedisin Trond Daae Johansen et fuckshop-kurs på Scandinavian Leather Men (SLM). Fuckshop er et svenskutviklet sikrere sex-opplegg med et særlig fokus på analsex og anatomi. Kurset varte en ettermiddag/kveld og hadde 8 deltakere. Nytt kurs er planlagt på SLM i april 2009.

youchat
UNGDOM SVARER UNGDOM

From all of us
to all of
you

SE BILDENE
BESØK
UTENDØRS-
UTSTILLINGEN
PÅ
KULTURHISTORISK
MUSEUM

GAY KIDS

WWW.GAYKIDS.NO

KULE BARN SOM OGSÅ FINNES

Gay Kids er en gjennomillustrert fagbok om homofil kjærlighet for barn og ungdom. Men tenåringer og voksne, ikke minst lærere og foreldre, vil også ha stort utbytte av boken. På en lettfattelig og personlig måte formidler *Gay Kids* kunnskap fra mange års forskning om homofili i Norge. Boka er den første i sitt slag som gir en omfattende og bred beskrivelse av livssituasjonen til ungdommer og voksne som forelsker seg i personer av samme kjønn.

Den utfordrer mange vante forestillinger. *Gay Kids* vil kunne legge grunnlag for trygghet, toleranse og respekt hos barn og voksne – uansett seksuell orientering.

En bok skrevet av
LILL-ANN CHEPSTOW-LUSTY,
BERA U. MOSENG
og **ROLF M. ANGELTVEDT.**

Boken kan kjøpes i bokhandelen, gaysir.no, Kulturhistorisk museum eller direkte fra Abstrakt forlag abstrakt@abstrakt.no eller pr. telefon: 23 31 12 20

Pris: kr 345,- + evt. porto.

KULTURHISTORISK MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO

abstrakt forlag

Helseutvalget
SAMMEN FOR BEDRE HELSE

HOMO-KJÆRLIGHETENS HISTORIE

NORSKE LOVER

NORSKE LOVER

I tidligere norsk historie hadde konger og pottikere ikke samme positive tanker om kvinner som i dag. I 1717 ble Jørgen Heltens Hømmofitt samlet fra varmt forbuddt i Norge næsten like lenge som Norge har eksistert, helt fra vikingtiden og fram til 1972. Ingen vet helt hvor. Noen tror det har vært med kristendommen å gjøre. Men kjærlighet mellom menn og kjærlighet mellom kvinner var forbudt allerede i vikingtiden, og det var før kristendommen kom til Norge. Kanskje var det fordi det bodde så få og så veldig lite mennesker i Norge på den tiden, at menn og kvinner ble reddet hvis de møtte mennesker som hadde et litt annerledes kjærlighetsliv enn dem selv.

På 1600-tallet var Norge en del av det dansk-norske rike (1580-1814). I 1687 ga den dansk-norske kongen Christian den 5. (1646-1699) ut en lov hvor menn som var kjæresten med menn, kunne avrettes med «baal og brande» for «vornjælgelse som er imod naturen». Å bli drept med «baal og brande» betød at menn med mannkjæreste kunne bli brent på bålet. At kongens lovutgivere beskrev det å ha homoseksuelle som «vornjælgelse som er imod naturen» betyr at de mente at homofil kjærlighet ikke var naturlig for mennesker. Å henrette noen fordi de var kjæresten, var en forferdelig straff. Det er en forklaring på hvorfor denne loven ikke ble brukt i Norge på 1600- og

1700-tallet. Dødsstraffen ble som oftest omgjort til en lengre fengselsstraff. I den nye kriminalloven fra 1842 ble straff for å være en mann med homokjærester gjort mindre streng. Fremdeles mente man at det å ha homokjærester var uanstømt, men straffen ble redusert fra dødsstraff til fengsel med straffearbeid i inntil 3 år. Dermed ble terskelen lavere for å sette

NAZISTENES FORFØLGELSE AV HOMOSEKUELLE

men med homokjære i fengsel. Også damer ble drept for å ha damskjære på 1900-tallet. Den neste straffeloven kom i 1902. Norske politikere bestemte at det å ha homokjære fremdeles skulle være forbudt, men straffen ble gjort mildere. I straffelovens § 215, som var gjeldende loven i Norge fra 1902 til den ble avskaffet i 1972 - hadde følgende ordlyd:

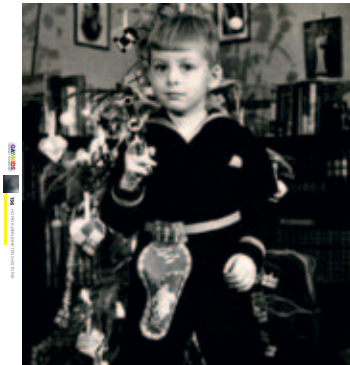
«Finder utugtig Omgjængelse Sted mellem Personer af Mandkjen, straffes de, der heri gjør sig skyldige, eller som medvirker dertil, med Fængsel indtil 1 Aar.»

Overst til moderne norsk, betyr dette at en mann kunne bli innført til et foredrag for å være kjæresten med en mann. Selv om denne nye loven ikke ble brukt på noen, ble det likevel diskutert om det skulle norske kvinner som forelsket seg i kvinner, helt fra tid 1972. Lesere og billedet ble diskutert om det skulle være bedre å bli mindre verdsettet enn kvinnelig heteroseksualitet. Mange ble forvirret da de så en mann som hadde vært gift med en fjerde kjærlighetsforhold mellom kvinner. Dette forefikk faktisk ikke stillet blant noen av de beste menneskene som de kalte den germande. Na bruker vi ikke lengre ordet "heteroseksualitet" som betyr et seksuelt bakgrunn - om mennesker som kommer fra andre deler av verden enn oss selv. For eksempel, hvis en mann er gift med en kvinnelig slaviske ras. Og vi snakker ikke lenger om den jødiske rase, men kvinner og menn som er gift med en annen gruppe av mennesker. Den annen verdsettelse derfor dette er kalt om mennesker og påsto at alle mennesker er like, uansett hvilken ras (typisk) ikke var mye verd. Den typen rasen var tilfelle nazistene og politiet som var rasistiske og rasistiske karakterer.

BARN, UNGDOM – IDENTITET

WILLIAM: «De kalte meg motekongen. Jeg har designet kostymene til 100 opptøppinger for tv og film. Jeg var elsket av mine foreldre, jeg hadde barnepike og fikk lov til å ha huset fullt av venner. Familien min var opptatt av teater, og foreldrene mine pleiet omgang med den tidens berømte skuespillere. Jeg minnes at jeg var der da hjemløse hos oss til middag, og det var det stort. Jeg tok bilder i skuespillerkunst og var statist i en eller seks filmer. Kanskje da har sett filmen «Fjell til Fjell» på tv? Det er jeg som er skrinlånt til Leif Juster. Jeg minnes at jeg var med på å lage en tilfeldighet. Faren min hadde en stor klebskubt her på Frogner. Og så hjalp jeg ham med å stille ut det nøyeste på motefronten i vinduene, og det fikk jeg skryt for. Noen sa nå meg at det var rart at det ikke fantes noe motuliv i Norge som jeg minnet meg. Og da ble det i 1958 lagd en stor klossing med dem i klærne».

MORTEN E: «Jeg havde en lykkelig barndom. Jeg var kun en lille dreng, men»

MORTEN E: «Jeg hadde en lykkelig barndom. Var litt tynn og puslete kanskje – men lykkelig. Da jeg var liten, drømte jeg om å danse prinsessen i Sveagjengen. Men gutter skulle ikke danse ballett for 60 år siden. Er det ikke rart? For i dag er det bare skikkelige kult. På bildet ser du meg på fisketur med far. Det var vi ofte. Og det var fint, for da var det liksom bare oss to gutter. Det eneste var at jeg syntes synd på fisken, jeg likte ikke å ta livet av den. Ser du at jeg hadde lua litt bak i nakken der jeg står med fiskestangen min? Det syntes jeg var kjekt.»

5 ÅPENHET OG DISKRIMINERING

eller lape. «Hva er galt med sånne menn?» tenker vi. «Hvordan kan menn finne på å gjøre slikt mot kvinner?» For kvinner er jo kjempelike til å lape, gå på ski eller spille håndball – like sant? Nå vet vi at menn som sa og gjorde slike ting i gamle dager, diskriminerte kvinner. Fordi de behandlet dem forskjellig uten grunn.

Vi kan tenke oss av historiene. I Norge har vi
 i lang tid tradisjoner for å forskjellete be-
 mennesker som vi synes er annerledes
 enn oss selv. Å diskriminere, det betyr å
 behandle noen forskjellig uten å ha en
 god grunn. Det betyr å behandle noen
 og behandle mennesker ulikt, synes ofte
 det er greit. I gamle dager syntes man for
 eksempel at det var lov å behandle jenter
 og gutter forskjellig. Gutter kunne spille
 fotball og jentene ikke. Det var lov å
 behandle jenter og gutter forskjellig. Men
 jenter skulle ikke drive med idrett. Noen
 syntes det var pått at kvinner skulle spille
 håndball eller gå rart eller leppe. De sa at
 det å drive med sport, det var en gutting
 og ikke en jente.

Det var først i OL i 1952 at jenter fikk lov å
 konkurrere på ski. Jenter fikk heller ikke lov
 å konkurrere på skøyter før i 1972. Ja, i
 1972 hadde politiet å stoppe to damer
 som ville være med å løpe. Da de ikke fikk
 være med, kledde de seg ut som menn
 og deltok likevel. Da tok politiet fra dem
 klønnen.

I dag synes vi at det er rart å forskjells-
behandle kvinner og menn i idretten, og
at det var kjemperart at politiet prøvde
å arrestere to kvinner som var glade i å
lepe. I dag ville vi ledd av menn som sier at
kvinner ikke kan spille håndball, gå på ski

forskelshandehandlet heterofil og homofil i Guds kærlighed. De vises i Guds kærlighed på at eneste vundet er det at elske en person av samme kjønn som en selv. Når Jesus stiftet seg negativ til kjærlighet, da det er det som kjærlighet er en person som er egoistisk at den holdt andre mennesker utenfor. Jesus fortalte oss at det ikke var nok å elske vår egen ektefelle, være egne foreldre og egne sønner, men også elske mennesker av Guds barn, og derfor er alle mennesker vår egentlige familie som går krav på vår uforsberedede kjærlighet. Det er derfor at vi må elske alle mennesker og bredene til Guds barn på besøk da han underviste en menneskeskende om Guds kjærlighet. Da man er i Guds kjærlighet bud på ham, avslutte han dem og fortalte mengden om Guds nye familie og om Guds nye kjærlighetsbånd «han sa tydelig: Hvem er den eneste person som elsker meg? Han rundt på dem som den setter der, legger han til: Dette er min mor og mine brødre. Ja, den som elsker Guds vilje, han er min bror, han er min søster» (Markus-evangeliet kapittel 3 vers 34-35).

Det å diskriminere et menneske er det motsatte av å vise sin kjærlighet. Å diskriminere er ikke nødvendigvis det samme som å hate noen, men det er en negativ eller likegyldig handling. Å behandle noen forskjellig uten å ha en god grunn er dessuten et brudd på norsk lov og på menneskerettighetene. I menneskerettighetene står det at alle mennesker har lov til å velge sin egen

Noen norske biskoper og prester mener at Den norske kirke har handlet mot Guds vilje opp gjennom historien fordi den har

Idag synes mange at det er rart at vi i Norge har behandlet homofile forskjellig fra heterofile kvinner og menn. Vi synes det er rart at vi har stilt homofile i fengsel, vi synes det er rart at folk synes det greit å mobbe homofile fordi de er homofile, og vi synes det er rart at homofile kvinner og menn ikke fikk lov til å gifte seg på samme måte som heterofile før i 2008. Ja, nå synes mange nordmenn at homofile er så greit, at det ikke gir noen forskjell om et menneske har en kjæreste av samme eller motsatt kjønn. Den positive endringen som har funnet sted i nordmenns holdninger til homofile er særlig tydelig hos barn og ungdom.

ANNE AA: «Det å være lesbisk har vært mye enklere enn man kunne forestille seg. Jeg har aldri blitt møtt med fordommer, aldri blitt møtt med motstand fra dumme folk fordi jeg er lesbisk. Jeg er blitt sjef for en av Norges største aviser. Så det at jeg er en dame som har levd sammen med en dame, har ikke stått i veien for karrieren min. Så langt har vi kommet i Norge. Og det er veldig bra.»

HOMOFIL IVANDRERE: DOBBELT MINORITET

KUNNSKAPSFORMIDLING OG PUBLIKASJONER

Som et kompetansesenter i homohelse, er Helseutvalget en viktig kunnskapsleverandør til helsevesenet, politikkutformere, helsebyråkrater og de homopolitiske interesseorganisasjonene i Norge. Undervisning av elever og studenter, utarbeidelse av helseforebyggende undervisningsmaterieill for skolen (finansiert av blant annet Utdanningsdirektoratet og BLD), utarbeidelse av flere kampanjer, den helse- og hivforebyggende internettsiden hvaskjernå.no (primærmålgruppen er nydiagnostiserte msm med hiv), Kampanjen *Sex, sjekking og kjærlighet* som hadde fokus på hiv og felles ansvar for sikrere sex, sikrere sex-foldere for kvinner som har sex med kvinner samt forberedelser til fagkonferansen HIV09, har stått sentralt i Helseutvalgets faglige formidlingsarbeid i 2008. I tillegg har Helseutvalget holdt en rekke forelesninger.

GAY KIDS

I 2008 utarbeidet og lanserte Helseutvalget i samarbeid med kunstneren/fotografen Lill-Ann Chepstow-Lusty og Kulturhistorisk museum bok- og utstillingsprosjektet *Gay Kids*. *Gay Kids*, som er gitt ut på Abstrakt forlag, er en gjennomillustrert fagbok som skal legge grunnlag for trygghet, toleranse og respekt hos barn og voksne - uansett seksuell orientering. Bok og utstilling vil også kunne bidra til å gi mange barn, små som store, en viktig opplevelse av å bli sett. Sponsorer og samarbeidspartnere i *Gay Kids*-prosjektet er Fritt ord, Kulturhistorisk museum, Barne- og likestillingsdepartementet, Utdanningsdirektoratet, Frie fotografers forbund og Institusjonsfotografers forening. *Gay Kids*-prosjektet skal videreføres i 2009. Helseutvalget ønsker i samarbeid med Fritt ord og Kulturhistorisk museum å realisere en vandretstilling og informasjonsturné rundt om i Norge til utvalgte kommuner som har egen handlingsplan for å bedre levekårene for LHBT-gruppen i Norge.

HVA SKJER NÅ – EN HELSE- OG HIVFOREBYGGENDE WEBSITE FOR HIVPOSITIVE MSM

Helseutvalget utarbeidet i 2008 en egen minisite som retter seg mot hivpositive menn som har sex med menn. Den ble lansert i mars 2009. Denne siden gir nøktern faktakunnskap om hiv samt hvordan det er å leve med hiv – og har dessuten et e-dialogverktøy slik at hiv-positive anonymt kan chatte med hivpositive ansatte på Helseutvalget. Via hvaskjernå.no formidles også buddykontakt for nydiagnostiserte som ønsker en samtalepartner med samme hivstatus.

SIKRERE SEX KALENDER – BAREBACK NO/BEARBACK YES

I 2008 utarbeidet Helseutvalget i samarbeid med Bamseklubbene i Norge, Sverige og Danmark en egen bamsekalender – med fokus på sikrere sex. Opplaget var 500 kalendere. Det deltok om lag 40 frivillige bamser i kalenderprosjektet. Den ble solgt på Gaysir, festivaler i Norge og Sverige og restopplaget ble sendt ut som julehilsen til alle Bamsemedlemmene i Norge.

UNDERVISNINGSPAKKE I HOMOHELSE FOR SYKEPLEIESTUDENTER

Siden 2006 har Helseutvalget i samarbeid med Høgskolen i Oslo (HiO), undervist og veiledet sykepleierstudenter på 2.-året i bachelorutdanningens prosjektorienterte praksis. I 2008 har tre grupper sykepleiere (30 studenter) hatt åtte ukers praksistid med tre timers ukentlig forelesning og veiledning på HU. Sentralt i undervisningspakken står veiledningsansvar i forbindelse med studentenes ulike prosjektoppgaver om homohelse. Faglig og administrativ leder Rolf Martin Angeltvedt har dessuten avholdt én fellesforelesning for alle bachelorstudentene (2.-året) om LHBT-helse på sykepleierutdanningen på HiO.

Helseutvalget fikk i 2008 støtte til å utarbeide en egen folder som omhandler sikrere sex for kvinner som har sex med kvinner. Brosjyren vil bli ferdigstilt i 2009.

PÅGÅENDE FORSKNINGSPROSJEKT

Helseutvalgets har siden 2007 i samarbeid med Folkehelseinstituttet gjennomført en undersøkelse av sikrere sex på internett (n = 2655). I 2008 ble datamatriksen ferdigstilt og analysefasen av dataene påbegynt. Dataene vil bli ferdig analysert i 2009, for så å bli publisert i artikkelform i utvalgte fagtidsskrifter. Helseutvalgets problemstillinger omhandler sammenhenger mellom livsformer, rus og sikrere sex.

EKSTERN UNDERVISNING OG FORELESNINGER

Rolf Martin Angeltvedt og Bera Ulstein Moseng, *Rus, seksuell livsform og risikosex blant MSM*, konferanse i regi av Sosialstyrelsen i Sverige.

Bera Ulstein Moseng, *Vold mot lesbiske og homofile tenåringer*, RFSL Sverige

Rolf Martin Angeltvedt, *Skjevfordeling av levekår og helse blant lesbiske, bifile og homofile, 2.-års bachelorstudenter, sykepleierutdanningen på HiO*

Bera Ulstein Moseng og Hans Blystad, *Sex Risk Behaviour Among Gay and Bisexual Men in Norway*, ekspertkonferanse i regi av European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) Sverige

Bera Ulstein Moseng, *Lesbiske og homofiles utfordringer i arbeidslivet*, konferanse i regi av LO/LLH Tromsø i Tromsø.

Bera Ulstein Moseng, *Livssituasjonen til lesbiske og homofile tenåringer*, konferanse i Alta i regi av fylkesmannen i Finnmark.

Rolf Martin Angeltvedt og Bera Ulstein Moseng, *Gay Kids – kule barn som også finnes*, konferanse på Gardermoen i regi av Utdanningsdirektoratet.

Rolf Martin Angeltvedt og Bera Ulstein Moseng, *Gay Kids – kule barn som også finnes*, undervisning og omvisning for to 10.-klasser på Kulturhistorisk museum i Oslo.

Rolf Martin Angeltvedt, *Gay Kids – kule barn som også finnes*, skolerung av Skeiv Ungdom (STOLT) i Trøndelag .

Rolf Martin Angeltvedt og Bera Ulstein Moseng, *Helseutvalgets organisering, helhetlig tilnærming i det helsefremmende og forebyggende arbeidet*, bestyrelsen i Stop Aids, Danmark.

Walter Heidkamp *Sexual health experiences from 12 years of prevention work*, hivkonferanse i regi av Abbot i Oslo

Kim Fangen, *§ 155 og reiserestriksjoner for kvinner og menn som lever med hiv*, presentasjon for representantene i det Nasjonale hiv og aids-rådet.

Nettstedet for deg som nettopp har fått beskjed om at du er HIV-positiv, og for deg som har levd med hiv en stund.

hvaskjernå.no

●●● Helseutvalget

OPPDATERING OG NYTRYKK AV INFOFOLDERE

I 2008 reviderte Helseutvalget infofolderen om organisasjonens tilbud og virksomhet. Opplaget er på 10 000 eksemplarer. I tillegg ble en egen infofolder om Buddy-prosjektet for nydiagnostiserte på landets infeksjonsavdelinger utarbeidet.

NYHETSBREV

Helseutvalget sendte ut to nyhetsbrev andre halvår i 2008. Som intensjon har vi i 2009 å sende ut fire liknende nyhetsbrev til våre frivillige og samarbeidspartnere.

YOU LUBE

Helseutvalgets *YouLube – promoting safer sex 2008* var en online interaktiv videokonkurranse som ønsket å fremme bruken av kondom og heve kunnskapsnivået for utøvelse av sikrere sex. Konkurransen begynte etter et initiativ fra Helseutvalget og var i 2008 et samarbeidsprosjekt mellom Helseutvalget, Verdens aidsdagskomité 2008, Gaysir, VG-Snutter m. fl. Kari Jaqueson, Adil Kahn, Beate Barth Nossom og Asbjørn Jørgensen utgjorde jurien. Via www.youlube.no kunne man laste opp egenproduserte filmer som promoterte sikrere sex (uavhengig av legning). Ved konkurranseslutt hadde man mottatt over 31 bidrag og sammenlagt hatt over 400.000 visninger av videoer som promoterte sikrere sex. Vinneren, *Du og jeg og vi to*, ble kåret under markeringen av verdens aidsdag den 1. desember på Centralteatret.

MØTER/PRESENTASJONER SAMT SEMINARER/ KONFERANSER HELSEUTVALGET HAR DELTATT PÅ

(uten forelesninger/abstract):

Helseutvalget deltok på XVII International Aids Conference, Mexico city i august 2008, med tre ansatte hvorav en ble finansiert av midler fra UD.

Helseutvalget var dessuten representert på verdens aidsdagskonferansen til HivNorge, Nordisk møte for hivforebyggende organisasjoner i Danmark, Sverige, Finland og Norge; som ble avholdt i Helsinki og på NORADs møte med the Foundation for AIDS Research (amfAR)

Helseutvalget deltok dessuten med to åpne hivpositive deltakere i planleggingen av Abbottskonferansen 2008. Prosjektleder Kim Fangen deltok i forberedelsene og deltok i paneldebatten under konferansen, prosjektleder Walter Heidkamp hold forelesning.

Faglig og administrativ leder Rolf Martin Angeltvedt og seniorrådgiver Bera Ulstein Moseng presenterte hivutfordringer og behov for lavterskeltilbud blant msm i Oslo for Helsekomiteen i bystyret i Oslo kommune i forbindelse med årets budsjettbehandling.

Helseutvalget hadde i 2008 møte med byrådslederen i Bergen sammen med LLH-Bergen og Hordaland og et møte med smittevernlegen i Trondheim sammen med LLH-Trøndelag og Kirkens bymisjon i Trondheim.

DELTAKELSE I UTVALG OG REFERANSEGRUPPER

Helseutvalget har i 2008 sittet i en rekke nasjonale så vel som internasjonale utvalg og referansegrupper. Prosjektleder Kim Fangen har sittet i UNAIDS Task team som arbeider med reiserestriksjoner for menn og kvinner som lever med hiv. Han har deltatt i tre møter (Geneve, Madrid og New York). Fangen har også deltatt i den norske delegasjonen i forbindelse med høynivåmøte om hiv/aids i FN/New York.

Helseutvalget, på oppdrag av UD, ved seniorrådgiver Bera Ulstein Moseng, deltok også på amFARs globale konsultasjon om menn som har sex med menn og hiv/aids-forskning i Washington DC (den 28. og 29. september 2008). AmFARs målsetting for denne ekspertkonferansen var å etablere en kunnskapsstatus mht. forskning på hiv-problematikk blant menn som har sex med menn (msm). 32 inviterte forskere samt eksperter fra NGO-sektoren ga muntlige og skriftlige innspill i forhold til sentrale problemstillinger.

Helseutvalget ved seniorrådgiver Bera Ulstein Moseng deltok i 2008 også på ekspertkonferanse i regi av European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Deltakere var forskere, helsebyråkrater samt eksperter fra NGO-sektoren, og målsettingen var å utvelge seks til syv strategiske variabler mht. å predikere sikrere sex.

Faglig og administrativ leder Rolf Martin Angeltvedt har sittet i Folkehelseinstituttets SOI-nettverk. Nettverket består av de viktigste aktørene innen norsk helsevesen i Norge og har avholdt ett møte våren 2008.

Helseutvalget har deltatt på fem møter i Hivforum (samarbeidsorgan for Aksept/HivNorge og Helseutvalget) i 2008. Temaer som forumet har diskutert, har blant annet vært felles utfordringer og mulige samarbeidsprosjekter, Agendas evaluering av HivNorge og Helseutvalget, samt straffelovens §155.

Helseutvalget ved faglig og administrativ leder Rolf Martin Angeltvedt har sittet i følgende referansegrupper i 2008: Fafos Levekårsundersøkelse av livssituasjonen blant hivpositive i Norge, LLHs referansenettverk for vold blant lesbiske og homofile og i Rosa kompetanse.

MILJØARBEID – EKSKLUSIVE GRUPPER

(seminarer for ksk og msm: se ovenfor)

Helseutvalget har i 2008 delt ut ca. 300 000 kondomer og 100 000 glidpakninger på arenaer rundt om i Norge hvor msm møtes. I tillegg har vi sent ut om lag 5000 pakker med kondomer, glid og informasjonsmateriell per post. Fra og med høsten 2008 distribuerer Helseutvalget også gratis kondomer, glid og slikkelapper til kvinner. Høsten 2008 distribuerte Helseutvalget mer enn 2000 slikkelapper til kvinner på ulike arrangementer og miljøtiltak. Helseutvalget har på oppdrag fra Helsedirektoratet fått ansvaret for import av slikkelapper for distribusjon i Norge.

Helseutvalget gjentok i 2008 en Sero-guessing-kampanje på *Gaysir.no* hvor sikrere sexbudskap ble kombinert med kondomutsendelser.

Vi deltok på en rekke homofestivaler i 2008. Tyngst var Helseutvalget inne på Skeive dager i Oslo. Helseutvalget hadde

egen bemannet stand, hvor hovedinnslaget var promovering av sikrere sex-kampanjen YouLube (lag din egen sikrere sexvideo). Bl. a. deltok Erna Solberg, fiskeriministeren Helga Pedersen og byrådsleder Erling Lae med sine sikrere sexstips. Helseutvalgets frivillige delte ut nærmere 3000 kondompakker samt slikkelapper med påskriften *Have fun!* under festivalen.

Helseutvalget ved faglig og administrativ leder Rolf Martin Angeltvedt deltok i debatten om §155, åpenhet etc.

Som et ledd i Helseutvalget 25-årsmarkering, deltok vi med jubileums-t-skjorter og egen lastebil i homoparaden under Skeive dager. 25-årsjubileet ble også markert med bannere på Gaysir. 100 frivillige, samarbeidspartnere, styret og ansatte ble invitert med på Fagottkonsert på Chat Noir.

Helseutvalget deltok også under skeive dager i Stavanger (På Skeivå), og som observatører på LLHs landsmøte sommeren 2008.

Sentralt i miljøarbeidet til Helseutvalget i 2008 var vårt arrangement på Centralteateret i Oslo og i Bergen i anlednings verdens aidsdag (VAD) den 1. desember. Tema for dagen var: *Ta ansvar - vis lederskap*. Arrangementet ble planlagt av VAD-komiteen (HivNorge, Aksept, Ihsg, Rfsu, Unicef, Think, Kirkens Bymisjon, Norad, Rådet for Psykisk Helse, UD, Røde Kors, NSRR, Plan Norge, Changemaker, Helsedirektoratet, Norges Kristne Råd, LLH, Skeiv Ungdom og Den norske Kirke) som ble koordinert og administrert av Helseutvalget. Hiv-positive frivillige deltok også aktivt i arbeidet.

HELSEUTVALGET I MEDIA

Ny runde Gutter + Gutter [Blikk nett 23. februar 2008]
 Lærer for lite om homofili [Blikk nett 28. februar 2008]
 Nedgang i hivsmitte [Blikk nett 6. mars 2008]
 77 homser smittet av hiv i fjor [Gaysir 10. mars 2008]
 Hivpositive snakker om sex [Blikk nett 12. mars 2008]
 Fest for hiv-positive [Gaysir 19. mars 2008]
 Helseutvalget diskriminerer lesbene [Blikk nett 26. mars 2008]
 Har ikke penger til lesbearbeid [Blikk nett 27. mars 2008]
 Må tale lesbenes sak [Blikk nett 31. mars 2008]
 Defensivt av Whist [Blikk nett 2. april 2008]
 Syfilisutbruddet blant Oslo-homser fortsetter [Gaysir 22. april 2008]
 Reiserestriksjoner for hiv-positive [Gaysir 13. mai 2008]
 Bamsene kler seg nakne igjen [Gaysir 18. juni 2008]
 Hvem har ansvar for å stoppe spredningen av HIV? [Gaysir 24. juni 2008]
 Folkehelse vil stenge homosauaer [NTB/VG 26. juni 2008]
 Ett minutt berømmelse [Gaysir 7. juli 2008]
 Lag den beste sikrere sex-videoen! [VG Snutter 21. august 2008]
 YouLube – en sikker vinner [Gaysir 21. august 2008]
 Konkurrerer om sikrere sex [Blikk nett 28.08.08]
 HIV-frykt etter test-kutt [NRK 1. september 2008]
 Ingen nedgang i hivtallene [Blikk nett 3. september 2008]
 Afternoon Tea med fuckshop [Gaysir 24. september 2008]
 Nasjonalt hiv-arbeid uteglemt [Blikk nett 7. oktober 2008]
 Provoserende lite hivpenger [Blikk nett 8. oktober 2008]
 Konkurransen: Vinn 30 000 kæsje [Gaysir 12. oktober 2008]
 Benjamin forteller sin komme-ut-historie og om Youchat [TV 2. Waschera 20. oktober 2008]
 Ny Hiv-epidemi underveis [Gaysir 1. november 2008]
 Homohuset er historie [Gaysir 3. november 2008]
 De kule, skeive kidsa [Blikk nett 6. november 2008]
 Boka skolen trenger [DAGBLADET 6. november 2008]
 Nå kommer gaykidsa [Aftenposten 6. november 2008]
 Kjenner du igjen denne flittige skolegutten? [Gaysir 7. november 2008]
 De unge skapsrengerene [Dagens Næringsliv, Magasinet 7. november 2008]
 Snakk med barn om homofili [Gaysir 7. november 2008]
 Barnebok om homofili [NRK Kulturlytt 6. november 2008]
 Her er homobarna [TV2 7. november 2008]
 Bok skal lære barn om homofili [NRK Kveldsnytt 6. november 2008]
 Mot ny rekord i hiv-smitte [Gaysir 11. november 2008]
 Verdens aidsdag 1. desember – Because you're worth it [Gaysir 1. desember 2008]

NETTMØTER

I 2008 arrangerte Helseutvalget seks nettmøter på Gaysir.no. Alle nettmøter hadde et eget tema som overskrift, men målgruppen hadde også anledningen til å stille spørsmål utenom det oppgitte tema. Ett av nettmøtene handlet særskilt om rusproblematikk. Ett mål med nettmøtesamarbeidet med Gaysir er å synliggjøre andre tilbud og fagpersoner som Helseutvalget samarbeider med. Følgende tema var gjenstand for nettmøte i 2008:

Hvordan påvirker usynliggjøring og diskriminering livet ditt? [Gaysir 3. mars 2008]

Hvordan vet jeg om jeg er alkoholiker? [Gaysir 25. august 2008]

Koster det noe å teste seg? [Gaysir 8. september 2008]

Er det dyrt å leve med HIV? [Gaysir 29. september 2008]

Må man være ute av skapet for å være med? [Gaysir 24. november 2008]

Hvordan fortelle det til mor og far [Gaysir 13. oktober 2008]

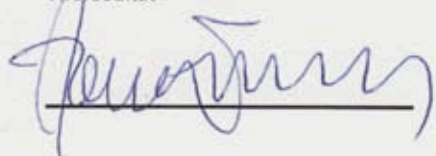

Helseutvalget for homofile
Balanse pr. 31.12.2008

	Note	2008	2007
Eiendeler			
Stand for homodager		10 488	20 975
Inventar		49 260	15 333
Maskiner og utstyr		20 000	40 000
Sum driftsmidler		79 748	76 308
Personallån		13 828	0
Forskuddsbetalte kostnader		89 273	236 667
Kundefordringer		21 123	105 478
Deposita husleie		62 500	69 800
Kassebeholdning Trondheim		3 367	3 367
Bankinnskudd	4	110 958	70 237
Sum omløpsmidler		301 048	485 549
Underskudd ovf 2008 HIV	1	296 018	296 018
Underskudd Rus 2008		30 119	
Sum overføring		326 137	296 018
Sum eiendeler		706 933	857 875
Egenkapital			
Tidligere års resultat	5	-109 989	-109 989
Sum opptjent egenkapital		-109 989	-109 989
Gjeld			
Personallån til gode		0	6 973
Kassekreditt bank		46 501	0
Leverandørgjeld		46 565	397 463
Forskuddstrekk		16 221	110 732
Skyldig andre trekk		11 435	14 247
Skyldig arbeidsgiveravgift		68 811	73 231
Påløpt arbeidsgiveravg. av feriepenger		34 003	33 120
Feriepenger		245 586	234 703
Overskudd overført 2008 RUS	3	33 473	33 473
Overskudd overført 2007+2008 Lesbisk	2	37 138	6 013
Overskudd 2008 HIV		219 281	0
Innsamlede midler Kongensgt. 12		57 909	57 909
Sum kortsiktig gjeld		816 923	967 864
Sum egenkapital og gjeld		706 934	857 875

Helseutvalget for Homofile
Resultatregnskap
pr. 31.12.2008

	Note	2008	Budsjett 2008	2007
Inntekter				
Driftstilskudd Sosial og helsedirektorat	1,3	5 821 527		5 643 177
Tilskudd verdens AIDSdag		0		0
Andre inntekter og tilskudd		1 033 746		527 928
Sum tilskudd		6 855 273		6 171 105
Kostnader				
Lønn, honorar og feriepenger		2 565 118		2 489 095
Styrehonorar		42 000		40 320
Arbeidsgiveravgift		384 248		370 634
Forsikring personal/kontingent HSH		14 826		11 757
OTP		44 297		56 570
Andre personalkostnader		107 241		62 494
Sivilarbeider		87 483		122 075
Kurs/Seminarer		52 955		33 037
Sum lønn/sosiale kostnader		3 298 168		3 185 982
Revisjon		60 750		46 000
Regnskapsbistand		73 158		78 473
Andre honorar		9 563		1 375
Husleie		289 664		289 664
Elektrisitet		0		0
Flytteutgifter		31 629		0
Renhold		30 965		32 749
Avskrivninger		38 154		38 154
Inventar og leie utstyr		29 671		47 994
Reparasjoner og vedlikehold utstyr		4 099		31 289
Kontorrekvisita		40 466		51 388
Aviser, tidsskrifter, bøker mv.		12 291		13 608
Dataprogrammer og kjøp utstyr		196 633		83 565
Telefon/fax/internett		69 358		73 413
Porto/frakt		24 961		24 491
Firmaforsikringer		8 738		12 918
MVA kompensasjon		-101 175		-90 231
Sum driftskostnader		818 925		734 850
Reise og møteutgifter styret		45 763		16 845
Reise og møteutgifter ansatte		27 175		15 264
Reise og møteutgifter annet		2 589		11 716
Chaps konferanse		0		29 966
Julebord		24 195		30 848
Gaver og bærebuketter		1 120		1 862
Andre Driftsutgifter		5 000		7 125
Sum reiser, info, løpende		105 842		113 626
Prosjektkostnader		2 395 898		2 378 580
Sum Prosjektkostnader		2 395 898		2 378 580
Sum kostnader		6 618 833		6 413 038
Finansinntekter		5 464		4 291
Finanskostnader		21 617		18 888
Netto finans		-16 153		-14 597
Overført underskudd til 2008	1,2			256 530
Overført overskudd til 2009		-220 287		0
Årsresultat		0		0

VARDENS REVISJONSKONTOR

Vardens Revisjonskontor as
Statsautorisert Revisor

Medlemmer av
Den norske Revisorforening

Øyvind Løvstad
Statsautorisert revisor
Per-Arne Auster
Statsautorisert revisor

Helseutvalget for bedre homohelse

Revisjonsberetning for 2008

Vi har revidert årsregnskapet for **Helseutvalget for bedre homohelse** for regnskapsåret 2008, som viser et resultat på kr.0. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Organisasjonen er ikke regnskaps-pliktig etter regnskapsloven. Ved utarbeidelsen av resultatregnskap og balanse er regnskapslovens vurderings-regler og god regnskapsskikk i Norge anvendt. Oppstillingsplanen er imidlertid fraveket i forhold til regnskaps-lovens regler. Årsregnskapet er avgitt av organisasjonens styre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av organisasjonens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet gir et rettviseende bilde av organisasjonens økonomiske stilling 31. desember 2008 og for resultatet av virksomheten i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uten at det har betydning for konklusjonen i avsnittet over, vil vi presisere at organisasjonen ikke fullt ut har fulgt bestemmelsene om oppbevaring av inntrukne skattetrekksmidler. Vi viser til note 1 vedrørende overføring av overforbruk av midler til inndekning av neste års bevilgning. Organisasjonen har tapt sin egenkapital, og det er uklart hvordan dette skal inndekkes.

Oslo, den 6. mai 2009

VARDENS REVISJONSKONTOR AS

Per Arne Auster
statsautorisert revisor

Postadresse:
Postboks 806 Sentrum
0104 Oslo

Besøksadresse:
Skippergt. 33
www.vardens.no

Telefon: 24 14 12 00
Telefax: 22 42 67 72
Bankgiro: 8200 01 64840

Foretaksregisteret NO 930 462 551 MVA
e-post: vardens.revisjonskontor@vardens.no

GAY & LESBIAN HEALTH NORWAY

Skippergt 23, 0154 Oslo tlf: +47 23 35 72 00 post@helseutvalget.no

WWW.HELSEUTVALGET.NO